

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Розповідає Марк Істербрук

Кавова машина в мене за спиною сичала, мов розлючена гадюка. В цьому звукові чулося щось загрозливе, навіть пекельне. Але якщо подумати, то більшість звуків, що ми їх чуємо в наш час навколо, натякають на якусь потаємну загрозу. Страхітливе ревіння реактивних літаків у небі, повільний гуркіт, що долинає до нас із тунелю, коли наближається потяг метро, багатотонні вантажівки, від яких здригаються самісінькі підвалини вашого дому... Навіть у звичайних домашніх шумах сьогодення, хоча вони супроводжують дуже корисні дії, лунає тривожна нота. Посудомийки, холодильники, скороварки, скавучання пилососа — всі вони ніби кажуть: «Будь обережний. Я — джин, який тобі вірно служить, але коли ти бодай на хвильку втрапиш наді мною контроль...»

Небезпечний світ — ось що воно таке, небезпечний світ.

Переді мною з'явилася чашка з пишною ароматною піркою. Я перемішав її ложечкою.

— Ще чогось бажаєте? У нас є дуже смачний сендвіч із бананом та беконом.

Чудернацьке сполучення, як на мене. Банани — то спогад дитинства або іноді — банани *flambé*, засмажені з ромом і карамеллю. Бекон, на мою думку, має бути з ячнею.

Проте коли ти вже в Челсі, то їж те, що їдять у Челсі. Я погодився на дуже смачний беконо-банановий сендвіч.

Хоча я й жив у Челсі — себто винаймав тут умебльовану квартиру протягом трьох останніх місяців — у всьому іншому був геть чужим у цій місцині. Я працював над книгою про архітектуру Великих Моголів, а для цього міг жити хоч у Гемптстеді, чи Блумсбері, чи Стретгемі або Челсі — для мене то було однаковісінько. Все довколишнє, якщо воно не стосувалося моєї праці, легко вилітало з пам'яті, а район, де я мешкав, мене просто не помічав. Я існував у цьому світі сам на сам із собою.

Але цього вечора мене наздогнало те кляте раптове відчуття відрази до своєї творчості, яке знайоме кожному, хто колись брався за перо.

Архітектура Великих Моголів, Імператори Великих Моголів, спосіб життя Великих Моголів — усі ці приголомшливі проблеми, з ними пов'язані, зненацька втратили для мене будь-яку цінність. Кому вони були потрібні? Чого я взагалі вирішив писати про них?

Я гортав сторінку за сторінкою, перечитуючи вже написане. Все це здавалося мені однаковим непотребом — стиль бідний, тема нецікава. Хто там сказав, що «історія — це порожні балачки» — Генрі Форд? Він таки мав рацію.

Я з огидою відштовхнув рукопис, підвівся і глянув на годинник. Близько одинадцятої вечора. Спробував пригадати, чи вечеряв... Щось усередині мене підказувало, що ні. Ланч пам'ятаю — в Атенеумі. Але давно це було.

Пішов глянути в холодильник. Там досихав жалюгідний шматочок вареного язика. Я похмуро подивився на нього.

Отак і трапилося, що я вийшов на Кінгз-роуд і, врешті-решт, завернув до кафе-бару, на вікні якого світилися червоні неонові літери «Луїджі». Тож нині споглядав банано-беконовий сендвіч і обмірковував зловісні підтексти шумів сьогодення, а також атмосферу, яку вони створюють.

Усі вони нагадували мені спогади дитинства про різдвяну виставу. Дейві Джонс¹ з'являється зі свого рундука, оповитий хмарами диму! Замкнені двері й вікна перетворюються на пастку, звідти вириваються сили зла, вони кидають виклик добрій Феї Бузку² (чи як там її звали). Лиходії борються з Феєю, а вона, своєю чергою, несамо-вито розмахує чарівною паличкою й декламує нудним невиразним голосом обнадійливі банальності про те, що добро, зрештою, перемагає зло. Все це разом готує глядачів до неминучої «фінальної пісні», яка нічого спільного не має ні з казкою, ні з цією виставою.

Раптово мені спало на думку, що зло, мабуть, завше видовищніше, ніж добро. Воно *мусить* влаштувати шоу! Має лякати й кидати виклик! Нестабільність атакує стабільність. Але наприкінці завжди перемагає стабільність. Вона здатна пережити тривіальність Бузкової Феї. Невиразний голос, римовані рядки, навіть невідомо до чого прив'язаний спів про те, що «В'ється мій шлях до підніжжя гори, там місто, улюблене з давньої пори». Зброя ця

¹ Дейві Джонс — злий дух океану, що дошкуляє морякам; його рундук — то океан, який приймає мертвих.

² Добра фея, яка завжди перемагає зло, персонаж балету «Спляча Красуня».

здається жалюгідною, але саме вона, зрештою, обов'язково перемагає. Вистава щоразу закінчувалася однаково. Широкими сходами спускалися всі актори, відповідно до ієрархії персонажів, але Бузкова Фея, що уособлювала християнську чесноту скромності, не прагнула бути першою (або, як у цьому випадку, останньою), проте з'являлася десь у середині процесії, попід руку зі своїм колишнім суперником, який тепер уже не гарчав, не був схожий на Короля Демонів, що дихає полум'ям і сіркою. Тепер він поводився, як звичайний собі чоловічок у червоних лосинах.

Кавовий автомат знову засичав мені у вуха. Я помахав рукою, щоб принесли ще філіжанку й озирнувся. Сестра завжди дорікає, що я не спостережливий, не бачу, що навколо відбувається. «Ти живеш у своєму світі», — звинувачує вона мене. Ось зараз я таки звернув увагу на те, що поблизу коїлося, і похвалив себе за це. І дня не проходить, щоб вам у газетах не трапилося чогось про кафебари в Челсі та про їхніх клієнтів. Тож маю нагоду скласати власну думку про сучасне життя.

Тут було досить темно, нічого до пуття не розгледити. Відвідувачі — здебільшого молодь. Вони, мабуть, належали до так званого розбитого покоління, що ламає стереотипи. Дівчата мали звичайний для нинішнього часу вигляд — брудний. До того ж здавалося, що одягнені вони надто тепло. Я звернув на це увагу, коли кілька тижнів тому вечеряв з кількома приятелями. Поруч зі мною сиділа дівчина років двадцяти. В ресторані було доволі жарко, але вона нап'яла жовтий вовняний пуловер, чорну спідницю та чорні вовняні панчохи. Піт стікав їй обличчям і капав у та-

рілку. Від неї тхнуло пропітнілою вовною та ще сильніше немитим волоссям. Друзі ж мої стверджували, що вона дуже приваблива. Вибачте, не для мене! Моїм єдиним, проте нестримним бажанням було закинути її до гарячої ванни, дати шмат мила й змусити вимилити його до останку! Отакій я далекий від тенденцій сьогодення. Може, тому, що довгенько жив за кордоном. З приємністю згадую жінок Індії, їхнє дивне переплетене чорне волосся, їхні сарі чистих яскравих кольорів, які струменіли вишуканими хвилями навколо тіла, що ритмічно погойдувалося суголосно ході...

Раптом шум зріс, мої приємні спогади перервалися. Дві дівчини за сусіднім столиком зчинили сварку. Їхні супутники намагалися залагодити ситуацію, але марно.

Дівчата вже зірвалися на крик, вони верещали одна на одну. Одна дала другій ляпаса, та стягнула її зі стільця. Панянки чубралися, мов торговки рибою, істерично викрикуючи образливі слова. Одна мала розкуйовджене руде волосся, інша — довге біляве.

Про що саме вони сперечалися, я не зрозумів, чути було лише лайку. Свист і підбадьорливі викрики лунали від столиків.

— Оце так дівки! Дай їй, Лу!

Власник за барною стійкою — худорлявий хлопець із бакенбардами (він скидався на італійця, тому я й вирішив, що це сам Луїджі) — нарешті втрутився, вигукнувши із інтонацією справжнього лондонського кокні.

— Агов, баста! Розійдіться, розійдіться. На всю вулицю шуму нароби́ли. Зара' лягаві набіжать. Зав'яжуть. Баста, кажу!